

կարենայ թումբ մը կանգնել տարվինական հոսանաց դէմ, որ օրէ օր կը ծաւալի նաեւ ազդերնու մէջ յանգէսս:

Սոյն երկի մասին տես Արմենիա (հոկտ. 8, 1898) լրագրին գնահատութիւնը:

Լ. ԱՐՍԵՆ ՂԱԶԻՅԵԱՆ

4. Հարեւանցի Ռայեանք Հայոց Բիւն գրականութեան վրայ, Տետր Ա. Երկասիրեց հանդերձ ծանօթարթաններով, Լեւոն Գեորգեանց, Տիգրիս, 1898:

Երեսուն էջերէ բաղկացեալ տետր մը, ուր յարգ. Հեղինակը Հարեւանցի կերպով կը շօշափէ հայկական հին գրականութեան պատկանելի հերոսները, և անոնց մատուցած անդին ծառայութիւնը՝ ոչ նկատմամբ միայն հայկական գրականութեան, պատմութեան կամ աշխարհագրութեան, այլ նաեւ իրենց դրացի արեւելեան ազգաց, որոց մասին եւս կու տայ ստորոգ տեղեկութիւններ. որոնք, ըստ խոստովանութեան իսկ հայերնազէս հմուտ եւրոպացուց, շատ ծանրակշիւ են և իրենց ակնկալութենէն վեր: Համառօտիւ կը յիշէ հայ գրականութեամբ զբաղող և հայ եւրոպացի բանասէրները, և վերջապահին մէջ կը գանգատի, և իրաւացի կերպով, հայ տարրի անտարբերութեան առ Նախնիս և անոնց սքանչելի գանձերը, և առ օտար յարման վրայ: Բայց իրեն սուր տեսութեանց հետ ունի նաեւ ինչ ինչ կարծիքներ, որոնց թողունք անճշդութիւնը, նիւթին եւս անճաշ են:

ՆԱՅՆ

5. A PROPOS DES DEUX SCEAUX HÉTÉENS
PAR K. J. BASMADJIAN

“Proceedings of the Society of Biblical Archeology”, Հանդիսին Յունիս ամսէն հանուած՝ Հինգ համառօտ՝ այլ հմտաւ լից էջերէ բաղկացեալ տետրակ մը, որ կը խօսի՝ Հանդէս ամսօրեայի 1898, Մայիսի պրակին մէջ հրատարակած երկու կնքոց վրայ, որոնք տետրակիս առաջին էջին մէջ գրուած են: Հեղինակը՝ մեծագոյն կնքոյն վրայ չգտնելով հեթեան ոչ մի նշան՝ կ'անցնի ուսումնասիրելու փոքրագոյնը՝ Վերջնոյն վրայ (առ այսմ՝ ենթադրութեամբ միայն) կը

կարդայ, Մեծ քաղաքի Մոստ(ս) աշխի իշխան Քոստանդինի կամ Կամկոստին. — և ապա կնքոյն ամբողջ նշանները միացնելով՝ բոլորովին տարբեր ընթերցումով մը կ'ընէ. Մեծ քաղաքի Մոստ(ս) ոչ, որդի Դարս հռչարայի. որովհետեւ իշխան բառին համապատասխան նշանը կը ցուցնէ միանգամայն որդի: Չանց չընենք յիշելու, որ հեղինակին ծանօթ են՝ հեթեան տրանսլատիւն թեամբք զբաղող գիտնոց կարգալու դրու թիւները. և առանձինն յանուանէ կը յիշէ Պրոֆ. Սէյս, Հալեի, Յենոն, և այլն, և աւելի վերջնոյն ընթերցումածոց կը հետեւի: Հոսի ուրեմն, յարգ. և քաջահմուտ հեղինակն ինքն իրեն կը հարցնէ. Եթէ հեթեանք՝ Նախահայք, և և եթէ իրենց լեզուն հայերէն է, ինչո՞ւ մեր լեզուին օգնութեամբ կարելի պիտի չըլլայ մեկնել այնքան հեթեան յատուկ անուններ, որք ծանօթ են ասորական, եգիպտական արձանագրութեանց, և ընտիր հեղինակաց ձեռքով: Եւ գովելի ազգասիրութեամբ իրեն պարծանք կը համարի՝ եթէ երբեք այս փառքը ստանայ մեր մայրենի լեզուն: Սակայն, կը յայտնէ, ճշմարտութիւնը պարզելու ժամանակին հասած չէ դեռ մեզի համար. և Ծ. Լեւոնեանի խօսքով կը կնքէ. “Nous n'avons besoin que de savoir attendre”:

ՆԱՅՆ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄԻՍ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24

ԱՆԳԼԻԱ — ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ

ՍԻՐԻԱՐ ՔԻՇՆԵՐ Ի Ֆաշա Մարշան զննապետին հետ տեսութենէն վերջը՝ իբր կըցած համարել զաւլիսացի ուսուցիչ վերջնելու Ֆաշալայէ զաւլիսական դրօշը, զի նա կ'ըսէր՝ օր ի օր վարչութեան հրամանով կը դառնալէ հետեւ

Քիչները բռնադատուներ էր դալլիական դրօշակէն հինգհարիւր մէջը հետաւորութեամբ կանւններով անգլիա-եղիպտական դրօշակը, մեկնել ղէպ կ'Գահիրէ, ուր լսեց Մեծին Բրիտանիոյ ատենակալաց կարգը անցնիլը « Կոմս Խորթու մի » տիտղոսով:

Անգլիա-եղիպտական բանակը ուրիշ յաղթանակ վրէ եւա ունեցաւ ի Կէտէրէֆ, ուր սպանւեցան 800 տէրվիշ:

Սակայն Ֆաշադայի գրաւման խնդիրը երթաւ լով լուրը կերպարանք մը առաւ: Գալլիոյ Արտաքին Գործոց պաշտօնէայն Գէլկասէն, առանց ազդուելու արտաքին յուզել պայքարներէ, հնարիմաց ճարտարութեամբ մը ժամանակ շահելու համար, ստացաւ Անգլիայէն, որ Մարտինի սպիտակ մին կարենայ ապտու գալ կ'Գահիրէ եւ անկէց իրեն հետագրել ամենայն եղելութիւն: Ըստ այնմ կը վերապահէր իրեն յետոյ ամենայն պատասխան: Սակայն Անգլիոյ մտադրել լրագրիւր եւ քաղաքագէտք, յորոք եւ ընդդիմակացք կը պահանջեն, որ Գալլիա բացարձակապէս եւ պարզապէս թողու զՖաշադայ, մինչեւ իսկ այս պահանջը սպառնական եւ պատերազմական կերպարանք մը կ'առնուէ, եւ արդէն կը պատմուին նաւային շատ մը արամադրութիւնք երկու կողմէն: Գալլիա՝ Ֆաշադայայի նախագրաւմամբ, զոր անուէր կը դատի, վը համարի իրաւունք մը ստացած թէ ոչ Ֆաշադայի, գոնէ ներսուր օտրիշ կետի մը վրայ ասից կռուան մը սենեկաւ, որ հաղորդակցութիւն ունենայ իւր Օւբանգիի կալուածներուն հետ: Եւ որչափ որ իր լրագրիւր անգլիական յայտնի սպառնական ոճը բռնած չեն, եւ սակայն կը փափագին, որ Գալլիա մինչեւ յետին միջոցը զործածէ չիորոնցներու օտացեալ իրաւունք մը: Խուստոյ Արտաքին Գործոց պաշտօնէին՝ Մուրավիէֆի ներկայութիւնը ի Պարիզ, կը նկատուէր իբր հանդարտեցներու Գալլիոյ ոգիները, որ յըլլայ թէ սպառնական ոճով պատասխանեն Անգլիոյ, ուստի կարենայ ծագիլ պատերազմ մը եւ հիշի այն ժամուն, յորում Ձարը զինավթախութիւն կը քարոզէ եւ ժողովք մը կ'ուզէ առ այս գումարել Եռանդարի մէջ:

Ա Ւ Ս Տ Ր Ի Ա

Նոյեմբեր 14ին բուրը Աւստրիոյ պաշտօնավարաց վերաքննիչ պիտի աւելնան 10 առ 100: Սեպտեմբեր 26ին բացաւեցաւ Աւստրիոյ Խորհրդարանը, եւ 208 քուէրէք ընդդէմ 119 քուէրից նախագահ ընտրուեցաւ տաք. Ֆուլս մեծա-

մասնութեան թիկնածուն: Սեպտեմբեր 29ի սկսան նիստերը եւ շատ առաջարկութիւնք կարգացուցանեն նկատմամբ աւստրիա-հունգարական համաձայնութեան, որք ապա զըկուեցան 48 անդամներէ կազմաւ Եռանդարողով մը: Մահառ անկախ կուսակցութիւնը, որուն ղըլուի է Քոչուր, միտքը դրած է օրինակայն ամեն միջոցներով ընդդիմութեամբ ըլլալէք համաձայնութեան եւ թերեւս ամենայն համաձայնութեան ընդ Աւստրիոյ: Վաճառականութեան պաշտօնէայն Բէռնհայտէր, միակ ներկայացուցիչ գերմանական խումբերու ի պաշտօնարանին, չուզելով մասնակցել Թուն կոմիտի ղիմելիք միջոցներուն, հրաժարեցաւ, եւ Թուն իսկ բռնադատուեցաւ կայսեր ներկայացներու իւր հրաժարանները, զոր մերծոց Փրանկիսկոն Եովսէֆ՝ եւ վաճառականութեան պաշտօնէայ անուանեց զ'իի Պաւլի:

Այսքան զօտարութիւններով հանգերէ յոպ կայ՝ որ աւստրիա-հունգարական համաձայնութիւնը յալողի նոյն իսկ Խորհրդարանին ձեռքով. քանի որ ի Հունգարիոյ անգամ մեծամասնութիւնը, որոց ղըլուի է Բարոն Բանֆի, հաստատապէս մտադիր է չերկնել որ եւ է ընդդիմութիւնէ եւ արդիւններէ նպատակին հասնելու համար, զոր հաւասարակոյն օգտակար կը համարին առ ժամ թէ Աւստրիոյ եւ թէ Հունգարիոյ:

Գ Ա Լ Լ Ի Ա

Հաղիւ դրէյթուական դատին վերաքննութեան պաշտպանը յորոց ղըլուաւորներէն մին հանդիսացեր էր հաղարապետն Պիլկուր միաբան ընդ Ջուլայի, կը համարէին՝ որ վերջապէս յաղթանակ մը կը տանէին Հանրի խարդախեալ թղթով, եւ ահա յանկարծ լսուեցաւ, որ յոյն իսկ Պիլկուր հաղարապետը կը կալաւաւորուէր զինուորական իշխանութիւնէ իբր խարդախիւր մը եւ կամ համախոհ, եւ ստատիկ խիստ հակուսութեանց ներքեւ կ'ենթադրուէր, չուենալարով հաղորդակցութիւն յոյն իսկ իւր փառապաշտին հետ: Իսկ վերաքննութեան Եռանդարողովոյ դատաւորաց կարծիքները հաւասար քուէր բաժնուելով, վարչութեան եւ կամ Արդարութեան պաշտօնէին կը մնար սրտողութիւն մը ընել. եւ Սարիէն, մեծապէս պաշտպան վերաքննութեան, ամենայն պատասխանատուութիւն վրան առնով, ինքնին յանձնեց դատին քննութիւնը վեճաբեկ Ատենի Եռանդարողովոյ, որ պիտի ըսէ, թէ կարելի է վերաքննել Կրէյ-

Ֆուսի դատը, թէ հարկ է բարձրորդին ջնջել : Պաշտօնարարն յայտնապես վերաքննութեան կողմն է, մինչ Խորհրդարանի մեծամասնութեան հակառակ կը կարծուի : Կա մանաւանդ 180 հակաքննական նշանաւոր երեսփոխանաց զուամբողջ մը, նուիրակութիւն յիշեց առ նախագահն Հասարակապետութեան, պահանջելով Խորհրդարանի բացումը և անոր կամաց հարցումը : Ծէլիքս Ծոր՝ թէպէտ հակառակ կը համարուէ վերաքննութեան, սակայն չընդունեցաւ նուիրակութիւնը՝ ի ձեռն նախագահական քարտուղարին ծանուցանելով, որ սահմանադրութեան հակառակ էր դիմենք ընդունելու, մինչ փակ էր Խորհրդարանը :

Ինչ և նայն միջոց ի Լոնտոն Օրսերվեր լրագիրը՝ իբրեւ Էմթերհադի գնդապետի բերնէն առած շատ մը նոր և յազդէ յայտնութիւններ կը հրատարակէր, յորս Էմթերհադի կը խոստովանէր՝ որ ինքը զբեր էր Դրէյֆուսի ընծայեալ ծանուցակցի, և թէ Ջինսուրական տեղեկագրութեանց դիւանին մէջ կան տակաւին 600էն աւելի խարդախեալ թղթեր : Գալլիոյ մէջ ընդհանուր կասկած և տարակոյտ մը ծագեցաւ ըստիպակ սպայակազմին վրայ : Արդէն կը խօսուէր ամենաւրեժ որ բարձրագոյն զորավարը խարդախ թղթեր շինելով և ապա զայնս Գերմանիոյ վաճառելով, մեծամեծ դուստրներ ստացեր էին, և թէ բանակի սպարապետներէն ոմանք այս զայթակողութիւնը խափանելու համար, պատարասած են պետական հարուած մը, զԼուի Նաբոլէոն իշխանը, և կամ Օռլէանի դուքսը վարչութեան գլուխ անցընելու համար, և թէ կառավարութիւնը այս դաւայն դժմ տոներ էր : Սակայն այս լուրերը անհիմն երեւցան, ինչպէս և էին :

Ամենայն ոգ անհամբեր կը ոպտէ վճռաբեկ Ամենին որոշողութեան դատին վերաքննութեան կամ ջնջուելուն նկատմամբ : Զուր տակաւին յօտարութեան է և զգեցողութեան տրուելիք սուգանքի վճարման համար սնդիկ հաւաքեցան իւր ընկուսութեան կահքը : Երբեք սակայն մէկ գրասենյակը միայն ոտացուելով իւր բարեկամներէն մէկէն 30,000 Ֆրանքի, որ էր պահանջեալ դուստրը, աճուրդը փակուեցաւ :

Բայց Գալլիա իւր այս ներքին երկպառակութեանց մէջ իսկ յոյժ ազգային սիրովորէն մը կը ցուցնէ ազգային շահուց նկատմամբ, և Դրէյֆուսի խնդիրը բնաւ մէկու մը մտցնել չտար՝ Ծաշոտայի նախադրաման իրաւանց վերաբերեալ մանրամասնութիւնք, կամ յԱրեւելոյ կաթողիք ժողովրդաց վրայ ի հնուց պաշտպանութեան իրաւունքը :

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

Գուլիէլմոսի Պաղեստին երթալու համար Հոգտեմբեր 15ին կայսրուհւոյն հետ հասաւ ի վենետիկ, ուր զինքը զմասնորեցին Ռ. մերերը Թագաւորը և Մարկարիտա Թագուհին : Նոյն երեկոյ կայսրը մեկեցաւ Հոգենսլէքն մարտանպուով, Հոկտեմբեր 18ին հասաւ ի Կ. Պօլիս : Երբ մարտանալը ժամը 9ին խարիօխ ձգեց Դուսնպահաճէի տղան, շառչալից կեցցէներ ողջունեցին զկայսրն և զկայսրուհին և նաւէն ելլալով զիմասնորեցան Սուլտանէն, որ զինքնք տարաւ ի Երւսղղ֊Քէօշ, առաջին կառաց մէջ նստելով Սուլտանը ընդ կայսրուհւոյն և երկրորդն մէջ կայսրը ընդ մեծ վէպի Ծուռաջ փայայի : Կայսեր ընկերած էր Բուրլով՝ կայսրութեան Ատենազպիրը : Նոյն օրը և հետեւալ օրերը սկսան շարք մը խնջոյից և հանդիսից, ընդունելու թեանց, լուսաւարութեանց ի Երւսղղ֊Քէօշ, վառ փորի վրայ, յորս Արդիւ Համիդ ցըցուց արեւելեան աւանդական շքեղ հոխութիւնն, ինչպէս նաեւ նուէրներուն մէջ : Սուլտանին սիրուիր ընդունելութեան հաւատարմ էր բովանդակ ժաշմետական ժողովրդեան ցըցուցած երախտագիտական մեծ համակրանք, որ կ'արտայայտուէր յոյժ առաւել քան գործանէնքը : Գուլիէլմոսի ընդունելութեան հաւատարմ էր բովանդակ ժաշմետութիւնն, որուն յայտնաց իւր մեծ գոհութիւնն բռնած ընթացքունն նկատմամբ, և զրիթէ հասկըցուց, որ իւրուզեւորութեան նպատակներէն մին էր իւր թուրքիս հպատակաց յառաջադիմումութիւնը : Արդէն Գերմանիոյ Դրամատան տեղաւոր Բուրտի, Մաւզերի, շատ մը զինաւանց, զործատանց ձեռագործաց Տեղաւոր և գործակաւորք Ե. Պօլիս դիմած էին, ամենն ալ այն նպատակաւ, որ կայսերական բարձր ներկայութեան միջոց ընդարձակ և շահաւէտ զաշնէներ կարենան ընել օմմեանս պետութեան հոգեւորն մէջ : Գերմանացիք ողջուէր էին զվ. Պօլիս այնպէս, որ օտար լրագրացմէ ոմանք սկսան խորհրդածել որ Պալեստինա ուխտազնացութիւնը, ճօղ մ'էր թերեւս գերմանական շատ մը ներթախան շահերու :

Եւ որովհետեւ բռնուեցան յԱլեքսանդրիս իտալացի անիշխանականք, որոնք պայթուցիկ դիմակներ կը տանէին ի Եմպա և յԵրուսղէմ՝ Գուլիէլմոսի կենաց զաւեւելու համար, այս պատճառաւ ամենաւրեժ սկսեալ ի վենետիկ, ի Կ. Պօլիս խիստ զգոշութիւններ եղան, և այդ

պատրուակաւ եղան բազում կաշանաւորութիւնք ալ:

Գուլիէլմո Բի ուղեւորութեան նպատակներէն մին համարուած էր նորազանգութեան ծաւալումը յԱրեւելեւ և մասնաւոր յԵրուսաղէմ, և միանգամայն ստանալ ի Սուլթանէ, որ Գերմանացի կաթողիք քարոզիչը ռաննան իրենց մայր հայրենեաց պաշտպանութիւնը, և ոչ Գալլիոյ՝ ինչպէս ցարդ իրաւունք համարած է: Յայտնի է իւր այս դատապարհին համարած մեծ Պետութիւնք եւս, սակայն չեւոն ԺԳ բնորոշիկն ասարեք կը մտածէ այս կէտին նկատմամբ, նա մանաւանդ իւր խօսքից մէջ առ Գալլիացի ուխտաւորը հրատարակեց յայտնապէս, « որ Ս. Գահը միայն Գալլիոյ կը ճանչնաց կաթողիկոսը հովանաւորութեան իրաւունքը ու իւր գերման կաթողիկ լրագրիք, որ ի սկզբն ասացային տեսակներով սկսած էին խորշիլ Գալլիոյ պաշտպանութենէն, յետ Գահնայայա պետական խօսքից, յանկարծ փոխեցին լեզունին, խիթալով մանաւանդ, որ նորազանգ կայսեր կը աղեցութիւնը յԱրեւելոյ ֆրանսական բնորոշ կաթողիկոսաքերութեանց:

Գուլիէլմո Հոկտեմբեր 25ի մեկնեցաւ ի Կ. Պոլսոյ զէպ ի Պալատին, նոյն մեծ շքեղութեամբ, որովք զինքը ընդունեք էր Սուլթանը, և զոր միայն կարելի է զտնել օսմանեան արքունեաց մէջ:

Դ Ա Ն Ի Մ Ա Ր Ք Ա

Սեպտեմբեր 29ին մեղաւ 81 ամեայ թագուհին Լուիզ, կին Քրիստիան Թ թագաւորին, մայր Յուանայ Գեորգիոս թագաւորին, Կալէսի իշխանուհւոյն, Ռուսաց կայսրուհի մոր: Վախճանեալը որ « Զգեցաւ Ներսիսի » ստողութեամբ էր իր զօրաւոր խնամութեանցը համար, ունեք ընտանի որամտութիւն մը և քաղաքակրթական ըմբռնողութիւն մը, որով մեծ էր իւր ազդեցութիւնը խնամի արքունիքներու մէջ: Ամէն տարի անգամ մը կը հաւաքուէին իւր նահապետական տանը մէջ, որդիք, թոռանք՝ որոնք 13ի հասեր էին, և ամենը մեծ սէր ունեցած են իրենց մօր և մամուլն վրայ: Թագուհին Լուիզ՝ Թէպէտ գերմանական տնէ էր, սակայն 1861ի պատերազմէն վերջը միշտ աւելորթութիւն մը պահած էր ընդդէմ Գերմանիոյ և մանաւանդ Բերտինոյ տան: Պարզ բայց չքեղ թագուհի ունեցաւ, և իր դաւապիկ ետեւէն թագաւոր ամուսնոյն հետ կը հետեւէին իւր արքայ Գեորգիոս որդին, Թոռները՝ յորս Զարը

և Ծորքի իշխանը, Շուէտ-Նորվեգիոյ թագաւորը, ուրիշ թագաւորազունք և իշխանազունք:

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա Ն Ի Կ Ր Ն Տ Է

Անգլիան, Գալլիա, Իտալիա և Ռուսիա, ըստկան է անգլիական նաւատորմին վստահութեան ներքեւ, ազգու վերջնագիր մը ներկայացուցին առ Բ. Դուռը պահանջելով, որ մինչեւ Նոյեմբեր և Թուրք զինուորք և պաշտօնավարք ելլեն Կրետէնէ: Այս պայմանաւ իսկայն կ'ապահովցնէին կղզւոյն մնալը ընդ բարձր իշխանութեամբ սուլթանին, ապա թէ ոչ՝ պիտի գիւրդին միջոցներու, և այն աստիճան ազատ էին ըզկղզին սուլթանի իշխանութեան ներքեւ պահելէ: Վերջնապէս ընդունելութեան ուժը որ ժամանակ դրած էին: Բ. Դուռը տաքնապեցաւ, և Թէվֆիք փաշա Արտաքին գործոց պաշտօնէին ձեռքով փորձեց ժամանակը յետաձգել, բայց ի զոր: Ապա առաջարկեց, որ գոնեայ միջնաբերդի մէջ մնան պահանջորդ իբրեւ ներկայացուցիչը կայսրական իշխանութեան և իրաւանց: Ամենէն վերջը ջանաց, որ Օսման և Նուրի փաշայք երթան վերակեցու ըլլալու դիւնուրաց մեկնելուն, փոխան ձեվաղ փաշայի, որ պիտի մեկնէր ի Բելցոյի ընդունելու Գերմանիոյ Կայսրը: Թակալի ամէն առաջարկ մերժուեցաւ. միայն խօսք տրուեցաւ, որ Թէվ Բ. Դուռը անպայման ընդունի զվերջնադիրը, յետ Կրետէի պարպուելուն՝ չորս պետութեանք պատշաճ եղանակաւ պիտի զօհացնէին զօւլտանը նկատմամբ իւր բարձր իշխանութեան կղզւոյն վրայ: Բ. Դուռը իմանալով, որ Աւստրիա և Գերմանիա այս խնդրոյն մէջ ի սպաս անտարբեր դիրք մը պիտի ըռնէին և չէր կարող յոյսը դնել անոց վրայ, այս աստիճան Հոկտեմբեր 13ին, Թէվֆիք փաշայի միջոցով ծանոյց վերջնապէս ամբողջապէս ընդունելու, և Թէպէտակք և պաշտօնակալք պիտի սկսէին ելլել Կրետէնէ:

Զորս Պետութեանք ծովակալք միտքան վարչութիւն մը կազմեցին, և իւրաքանչիւրը զաւտացաւ մէջ պիտի գործէր հրամանատարի մը միջոցով: Ամենայն պաշտօնական մէքեք և զատեք պիտի կաարարուէին յանուն Զորս ծովակայց, մինչև որ հաստատուն կառավարիչ մը սահմանուի: Կը լուսի, որ Զարը այս անգամ հիացուցեք է Սուլթանի, Գեորգիոս իշխանին համատեսապէս ընտրուելը իբրեւ կառավարիչ Կրետէի:

Կղզւոյն մէջ միանգամայն կը շարունակէր Գանատոյ շարքին զրդուաց զատը վիտաւորական

իշխանութեան կողմանէ, և 7 զլիւսաւորք կա-
խուեցան յԱնգլիացւոցս :

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Իտալիոյ վարչութիւնը առաջարկեց Եւրո-
պիոյ Տէրութեանց ղեկավարածողով մը հաւա-
քել, յորում մտածուի, թէ ինչ միջոցներով
կարելի է անիշխանականաց ղէմն առնուլ : Ա-
մէն տէրութիւնք ընդունեցան առաջարկը :
Ձուիցցեթի տակաւին հաւանութիւնը զրկած
չէ : Արեւելեան Պետութիւնք առւած են իրենց
հաւանութիւնը, և թուրքերս կ'ըսուի, խնդրած
է որ անիշխանականաց կարգին մէջ դասուին
նաեւ « երիտասարդ թուրքք » և հայ յեղափո-
խականք :

Իտալիա ամենայն արթնութեամբ կը հսկէ,
● Մէնէլիքի և ռուս Մանկաշիայի մէջ զգտու-
թիւնք ի Հապէշիտանս՝ յետոյ ի ֆլաս չղառ-
նան իտալական զաղթականութեան :

Ձ Ի Ն Ա Ս Ս Ա Ն

Սեպտեմբեր 22ի Շանկհայէ հեռագիր մը
կը ծանուցանէր, որ Ձինսաստանի կայսրն Գա-
ւանկ-Սու սպանուեր էր թաւնով, և վարչութիւնը
ստանձնել է մայր կայսրուհին, ապա ըսուեցաւ
որ իշխանութենէ հրաժարել էր իւր մօրը զայն
յանձնելով : Սակայն ապա հասկցուեցաւ, որ
այս ամէն լուրերը արգիւնք մ'էին Անգլիոյ և
Ռուսիոյ մէջ եղած մրցմանց : Անգլիա՝ կայսեր
միջոցով կ'ուզէր շատ մը բարեկարգութիւնք
մտցնել ի Ձինսաստան : Ռուսիա հակառակ է
այս ազդեցութեան և կայսրուհւոյն կողմը զօ-
րացնելով կրկին յիշխանութիւն կոչեց զԼի-
Պուսկ-Չանկ. և աքսորել տուաւ յառաջադի-
մականները : Կայսրը անկարող զընտրելն մը
ստացաւ : Անգլիա անմիջապէս վեց մարտանաւ
յղեց Ուէյ-Հայ-Ուէյն, որոնք թէպէտ ցարդ
ապականական քայլ մը չառին, սակայն Լի Պուսկ
Ձանկ ըողոքեց անգլիական նաւատորմիդին Պէ-
լիլի ծոցուն մէջ գտնուելուն դէմ, և ամբողջ
քարեր նետեց անգլիական զեռպանատան քար-
տուղարին վրայ :

Նոյն օրինակ նախատինք մը ըրաւ նաեւ
ընդդէմ Միացեալ Նահանգաց քարտուղարին, որ
չինացի էր : Անգլիոյ առաջարկութեամբ Ռու-
սիա, Անգլիա, Միացեալ Նահանգք և Գերմա-
նիա նաւատետեց զուգորդ հանգչին ի ցամաք :
Իսկ ի Պէլլին ամենայն ինչ հանդարտ է և կ'ը-

տուի՝ որ համաձայնութիւն մը սկսած է ընդ
կայսր և կայսրուհին :

Ս Պ Ա Ն Ի Ա

Սպանիացիք ամբողջովին ձգեցին զՊորթուգի-
զոր զբաւեցին անմիջապէս Ամերիկացիք : Կուբա
կը յուսացուի որ պարզուի նոյեմբերի մէջ,
իսկ Փիլիպպինաց ինդիքը շատ զօտարին պի-
տի ըլլայ սահմանել : Ապստամբք ոչ Սպանիա-
կան հովանաւորութիւն կ'ուզեն և ոչ ամերի-
կեան : Ազոլեւարդօ Պարիզ նուիրակ մը զրկած
է՝ ղիտելու և իմացնելու ղեռպանածողովոյն ու
բողոքութիւնքը :

Ձիւնուորական ատենը դատը ոկտած է կա-
վիդէի պարտութեան, Սանտաֆայի անկնատրու-
թեան և Ձերվէրայի նաւատորմին փորտակ-
ման համար :

Ք Ի Լ Ի

Փիլի և Արճէնդինս զվիկտորիա Անգլիոյ թա-
ղուհին՝ իրաւարար ընտրեցին իրենց տարաձայ-
նութեան :

Գարձեալ Փիլի և Պէրու՝ Սպանիոյ Բրիտանիէ
թագուհին իրաւարար ընտրեցին իրենց պարա-
ձայնութեան :

Մ-Ն.

ՔԱՂՈՒԱՄ 80ԴՈՒԱԵՈՑ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԹԵՐԹԻՑ

ԱՂԲԻՐ (Թիւ, 7-8), Տփղիս :

Արձանագրութիւններ — Ն. ԱԲ. ՅԵՐ ԱԻԵՏԻՊԵԱՆ :

ԱՐԱՐԱՏ (Յօւլիս), Վաղարշապատ :

Գաղուածք ի կոնդակաց վեհափառ հայրապե-
տի : — Գաղուածք սինօղի օրագրութիւնից :
— Բազէլի վանքերը : — Տեղագրութիւն
թիմին Հայոց Ատրպատականի (շար.) : —
Մշտնեկական օրացոյց — Կ. Վ. : — Ձայ-
նաբանութիւն վրացերէն հայերէնից փոխ-
առեալ բառերի (շար.) — ՀԲ. 8. ԱՅԱԻՆԱՆ :
— Գրախօսութիւն — Ս. Մ. : — (Օրոսոսոս),
Փաղուածք սինօղի օրագրութիւններից : —
Հոգեկան աշխատութիւն, Դր. կրէպէլիէի —
Ս. Մ. : — Ձայնաբանութիւն վրացերէն, և
այլն. (շար.) — ՀԲ. 8. ԱՅԱԻՆԱՆ :

ԱՐ. ՄԱՄՈՒԼ (Սեպտ. 4), Ջիւլիանիս :

Շէյքսփիր (Ե.) (շար.) — Ա. ՆԱԻՆԱՆԱՆ : — ՏԵ-